

İstanbul Sözleşmesi

kadına şiddetin ve aile içi şiddetin önlenmesiyle ilgili sözleşme

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi ya da bilinen adıyla **İstanbul Sözleşmesi**, [kadına yönelik şiddet](#) ve [aile içi şiddeti](#) önleme ve bununla mücadelede temel standartları ve devletlerin bu konudaki yükümlülüklerini belirleyen uluslararası [insan hakları sözleşmesidir](#).

İstanbul Sözleşmesi

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

- ☐ Taraf devletler
- ☐ Sadece imzalayan devletler
- ☐ İmzacı olmayanlar ([AK üyeleri](#))^[not 1]
- ☐ İmzacı olmayanlar (AK üyesi olmayan dev.)

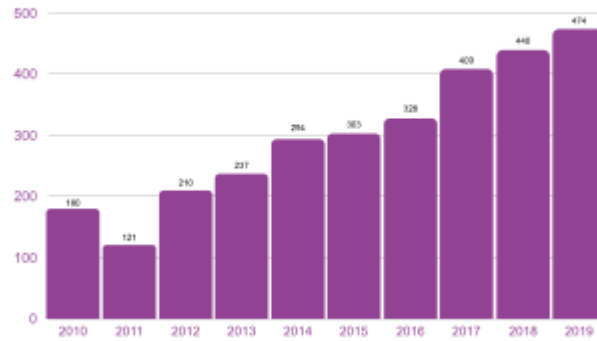
İmzalanma	11 Mayıs 2011
Yer	İstanbul, Türkiye
Yürürlük	1 Ağustos 2014
Koşul	Sekizi Avrupa Konseyi üyesi olan on devlet tarafından onaylanması
İmzacılar	45 ülke + Avrupa Birliği
Onaylayanlar	34 (tam liste)
Korunma yeri	Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği
Diller	İngilizce ve Fransızca
Wikikaynak'ta Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi	

Sözleşme [Avrupa Konseyi](#) tarafından desteklenmektedir ve taraf devletleri hukukî olarak bağlar. Sözleşmenin dört temel ilkesi; kadına yönelik her türlü [şiddetin](#) ve ev içi şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurlarının korunması, suçların kovuşturulması, suçluların cezalandırılması ve kadına karşı şiddet ile mücadele alanında bütüncül, eş güdümlü ve etkili işbirliği içeren politikaların hayata

geçirilmesidir. Kadına karşı şiddeti bir [insan hakkı](#) ihlali ve [ayrımcılık](#) türü olarak tanımlayan, bağlayıcı nitelikte ilk uluslararası düzenlemedir. Tarafların sözleşme kapsamında vermiş oldukları taahhütler, bağımsız uzmanlar grubu [GREVIO](#) tarafından izlenmektedir.^[1]

Kapsam ve önemi

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun raporlarına göre 2010-2019 yılları arasında Türkiye'de erkekler tarafından 2996 kadın öldürüldü

Türkiye'de son 10 yılda kadın cinayetlerinin düşüş gösterdiği tek yıl sözleşmenin imzalandığı yıl olan 2011 yılıdır. [Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu](#) raporlarına göre Türkiye'de 10 yılda toplamda 2296 [kadın cinayeti](#) yaşanmıştır.^[2]

Sözleşme müzakerelerinde [Birleşmiş Milletler](#) (BM) nezdindeki uluslararası birçok antlaşma ve tavsiye metinleri değerlendirilerek sözleşmenin taslağı hazırlandı.^[not 2] Sözleşmenin giriş kısmında [şiddetin](#) neden ve sonuçlarının yarattığı menfi durumlar değerlendirilmektedir. Buna göre [kadına yönelik şiddet](#) tarihsel bir olgu olarak tanımlanıp şiddetin [cinsiyet eşitsizliği](#) ekseninde doğan güç ilişkilerinden kaynaklandığına değinilmektedir. Bu dengesizlik kadınlara yönelik [ayrımcı](#) muameleyle neden olmaktadır. [Toplumsal cinsiyeti](#) toplum tarafından kurgulanmış davranış ve eylem hâli olarak niteleyen metinde kadına yönelik şiddet [insan hakkı ihlâli](#) olarak değerlendirilmektedir ve şiddet, [cinsel istismar](#), [taciz](#), [tecavüz](#), [zorla ve erken yaşta evlendirilme](#) ile [namus](#) cinayetleri gibi durumların kadınları toplumda "öteki" durumuna getirdiği ifade edilmektedir. Sözleşmedeki şiddet tanımı [Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi](#)'nin (CEDAW) 19. tavsiyesi ve Kadınlara Yönelik Her Türlü Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin BM Bildirgesi'nin tanımıyla benzerlik göstermekle beraber [psikolojik şiddet](#) ve [ekonomik şiddet](#) ibareleri de ayrıca eklenmiştir. Sözleşme'nin bu konudaki tavsiyesi kadın-erkek eşitliğini sağlamanın kadına yönelik şiddetin önüne geçeceği yönündedir.^[3] Bu tanım sonrasında sözleşme, taraf devletlere şiddeti önleme yükümlülüğü getirmektedir. Açıklayıcı metinde [cinsiyet](#), [cinsel yönelim](#), [cinsel kimlik](#), [yaş](#), sağlık ve [engellilik](#) durumu, [medeni hâl](#), [göçmen](#) ve [mültecilik](#) gibi durumlarda ayrımcılık yapılmaması gerektiği vurgulanmaktadır.^[4] Bu kapsamda [kadınların](#) aile içinde erkeklere oranla çok daha fazla şiddete maruz kaldıkları göz önünde tutularak kadın mağdurlar için destek servislerinin kurulması, özel

tedbirlerin alınması ve daha fazla kaynak aktarılması gerektiği belirtilmekte ve bu durumun [erkekler](#) için ayrımcılık olmadığına işaret edilmektedir.^[5]

[Uluslararası hukukta](#) kadına karşı şiddeti ya da ayrımcılığı yasaklayan pek çok uluslararası düzenleme bulunmakla birlikte, İstanbul Sözleşmesi kapsamı ve oluşturduğu denetim mekanizmasıyla ayırt edici bir özelliğe sahiptir. Sözleşme, kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık konularında o güne kadar yapılmış en kapsamlı tanımlara yer vermiştir.^[6]

İçeriği

İstanbul Sözleşme'si imzacı devletlerden [toplumsal cinsiyet eşitliği](#) ekseninde kapsayıcı hüviyette politikalar üretilip uygulaması, bunu sağlamak adına daha fazla ekonomik kaynak tesis edilmesi, [kadına yönelik şiddetin](#) boyutu hakkında istatistik verilerinin toplanması ve [kamuoyu](#) ile paylaşılması, şiddeti önleyecek [toplumsal zihniyet](#) değişikliğinin yaratılması sorumluluğunu yüklemektedir. Bu yükümlülükteki temel beklenti ve koşul bunun hiçbir şekilde ayırım yapılmadan tesis edilmesi yönündedir. Bu kapsamda taraf devletler şiddeti önlemek için farkındalık yaratmalı, [Sivil toplum kuruluşları](#) ve ilgili kurumlarla işbirliği yapmalıdırlar (Madde 13-8). Ayrıca eğitim (Madde 14), uzman kadroların kurulması (Madde 15), önleyici müdahale ve tedavi süreçleri (Madde 16), özel sektör ve medyanın dahli (Madde 17), mağdur kişilerin hukuki yardım alma hakkı (Madde 57) ve izleme kurulu (Madde 66) mekanizmalarının sağlanması taraf devletlerin sorumluluğu altındadır.^[7]

Sözleşme ağırlıkla kadına yönelik şiddeti önleme amacı gütse de Madde 2'de belirtildiği üzere hane halkının tüm üyelerini kapsamaktadır. Buna göre Sözleşme sadece kadınlara yönelik değil [çocuklara](#) karşı şiddet ve [çocuk istismarının](#) önlenmesini de amaçlamaktadır. 26. Madde bu kapsamda belirlenmiştir ve maddeye göre taraf devletler şiddet mağduru olan çocukların haklarını korumalı ve yaşanan menfi duruma karşı yasal düzenlemeler ile psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri sağlamalı, önleyici ve koruyucu tedbirler almalıdır. 37. Madde ise çocuk yaşta evliliği ve [zorla evlendirilmelerin](#) suç sayılması için yasal dayanaklar oluşturulması yükümlülüğünü belirtmektedir.^[7]

12 bölüme ayrılmış 80 maddeden oluşan Sözleşme genel olarak Önleme, Koruma, Yargılama/Kovuşturma ve Bütüncül Politikalar/Destek Politikaları ilkelerini savunmaktadır.

Önleme

Sözleşme [toplumsal cinsiyet](#), cinsiyet dengesizliği ve güç ilişkilerindeki mevcut duruma dayalı şiddetin mağdurlarından "kadına" ayrıca dikkat çekmekle beraber çocukların korunmasını da içermektedir. Sözleşmede kadın terimi sadece yetişkinleri değil 18 yaşından küçük kız çocuklarını da kapsamakta ve bu doğrultuda uygulanacak politikaların nasıl olacağını belirlemektedir. Şiddeti

önleme sözleşmenin öncelikli vurgusudur. Bu doğrultuda taraf devletlerden kadınları toplumsal yapıda daha dezavantajlı duruma getiren her türlü düşünce, kültür ve politik uygulamaların sonlandırmasını beklemektedir. Bu kapsamda [cinsiyet rolleri](#) ekseninde şekillenmiş düşünce kalıplarının, [kültür](#), [töre](#), [din](#), [gelenek](#) veya "sözde namus" gibi kavramların yaygın durumdaki şiddet hâline gerekçe olmasının önüne geçilmesi ve önleyici tedbirlerin alınması taraf devletin yükümlülüğü altındadır. Bu önleyici tedbirlerde referans noktası olarak asli insan hak ve özgürlüklerinin temel alınması gerektiği belirtilmektedir (Madde 12).^[8]

Sözleşmede taraf devletler şiddet çeşitlerinin ve şiddetin kadın ve çocuklar üzerindeki etkisi hakkında halkın farkındalığını arttırıcı [kampanya](#) ve programları çeşitli kuruluşlar (örneğin [STK](#) ve kadın dernekleri gibi) ile işbirliğiyle yaygınlaştırıp uygulanması yükümlülüğünü getirmektedir. Bu doğrultuda ülkedeki eğitim kurumlarının tüm seviyelerinde toplumsal farkındalığı oluşturacak müfredat ve izlencelerin takip edilmesi, şiddete karşı toplumsal bilincin sağlanması ve yaşanan şiddet süreçlerinde; şiddetin önlenmesi ve tespit edilmesi, kadın erkek eşitliği, mağdurların ihtiyaçları ve haklarının yanı sıra ikincil mağduriyetlerin önlenmesi konularında uzman kadroların oluşturulması gerekliliği belirtilmektedir. Taraflar [aile içi şiddet](#) ve [cinsel suçların](#) önlenmesinde ve tekrarlanmaması konusunda yasal tedbirleri alma sorumluluğu altındadır ve aynı zamanda [özel sektörü](#), [bilgi](#) sektörü ve [basın-yayını](#) kadına şiddeti önlemek ve kadın onuruna saygıyı arttırmak için politikaların oluşturulup uygulanmasına ve kendi kendini düzenleyici standartların belirlenmesine teşvik edecektir (Madde 12-17).^[9]

Koruma ve destek

Sözleşmenin koruma ve destek bölümü mağdurların yaşadığı menfi durumların yinelenmemesi için alınacak önlemlere ve yaşanan mağduriyetler sonrasındaki destek hizmetlerinin gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Şiddet mağdurlarının korunması ve destek alabilmesi hususunda alınacak yasal tedbirler sözleşmenin IV. Bölümünde belirlenmiştir. Sözleşmede çerçevesi çizilen şiddete karşı taraf devletler mağdur ve tanıkları koruyup desteklemeliyken bu çerçevede yargı birimleri, savcılar, kolluk kuvvetleri, yerel yönetimler (valilik vb.) gibi devlet kurumlarıyla beraber STK ve ilgili diğer kuruluşlarla etkin ve etkili bir işbirliği tesis edilmelidir. Koruma ve destek safhasında mağdurlar için temel insan hak ve özgürlükleri ile emniyetine odaklanılmalıdır. Sözleşmenin bu bölümünde şiddet mağduru kadınların desteklenmesi ve [ekonomik bağımsızlıklarının](#) amaçlanması maddesi de bulunmaktadır. Taraf devletler mağdurlara yasal hakları ve alabilecekleri destek hizmetleri hakkında bilgilendirme yapmalıdır, bu "zamanında" yapılmalıyken aynı zamanda anlaşılabilir dille yeterli seviyede olması beklenmektedir. Sözleşmede mağdurların alabilecekleri destek hizmetleri hakkında örnekler de sunulmaktadır. Bu çerçevede mağdurlara gerektiğinde yasal ve psikolojik danışmanlık (uzman desteği), ekonomik yardım, barınacak yer sağlama, sağlık hizmeti, eğitim, öğretim ve istihdam sağlanması gerektiği belirtilmektedir. 23. Madde mağdurlardan kadın ve çocuklara uygun ve

korunaklı **Kadın sığınma evlerinin** olması gerektiğini ve mağdurların kolayca bu hizmetlerden yararlanabilmelerine vurgu yapılmaktadır. Bir sonraki madde ise şiddet mağdurlarının kesintisiz destek alabilecekleri telefon yardım hatları tavsiyesi bulunmaktadır.^[10]

Cinsel şiddet mağdurları için koruma ve destek hizmeti sağlama yükümlülüğü taraf devletlerce yerine getirilmelidir. Cinsel şiddet mağdurlarına tıbbi ve adli tıp muayenesi yapmak, yaşanan travma için destek ve danışmanlık hizmetleri tesis etmek ve **tecavüz** mağdurları için kolayca erişilebilen kriz merkezlerinin oluşturulması taraf devletlerden alması beklenen yasal tedbirler olarak sıralanmaktadır (Madde 25). Kezâ, türü fark etmeksizin çerçevesi çizilen şiddetin ve yaşanabilecek olası mağduriyetlerin (potansiyel mağduriyetler) yetkili kurumlara iletilmesini teşvik etmek ve buna uygun bir ortam sağlamak da sözleşmenin gerektirdiği yasal tedbirler arasındadır. Yani şiddet mağdurları ile kendisini tehdit altında hissedenlerin durumlarını yetkili kurumlara bildirmesi teşvik edilmektedir. Ayrıca "Önleme" kısmında belirtilen uzman kadroların oluşturulmasını müteakip, bu kadrolardan "böyle bir şiddet eyleminin gerçekleştirildiğini ve müteakip ciddi şiddet eylemlerinin gerçekleştirilebileceği" şeklindeki değerlendirmelerinin yetkili üst kurumlara bildirilmesinin önünde de herhangi bir engel olmamalıdır. Bu değerlendirmelerin yaşanan mağduriyetler ve olası mağduriyetlerin engellenmesi hususundaki önemine de 28. Maddede değinilmektedir. Şiddetin çocuk tanıkları için alınması gereken yasal tedbirler ve uygulanması gereken destek hizmetleri 26. Maddede ayıca ele alınmaktadır.^[11]

Yasal tedbirler

Sözleşmede belirlenen esaslara ilişkin hukuki yol ve tedbirler V. Bölüm'de belirtilmiştir. Bu kapsamda taraf devletler mağdurun saldırganına karşı her türlü hukuki desteği alabilmesine olanak sağlamalıdır. Bu izlencede uluslararası hukukun genel ilkeleri referans alınmalıdır. Taraflar risk içeren durumlarda mağduru veya risk altındaki kişiyi korumak için şiddet failini uzaklaştırma yönünde yasal tedbirleri almalıdırlar. Ayrıca taraflar soruşturma süresince mağdurun cinsel geçmişi ve davranışlarıyla ilgili detayların davayla ilgisi olmadıkça dahil edilmemesini sağlayacak yasal düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür.^[12]

Sözleşme şiddet mağdurları için faillere karşı tazminat hakkını getirmektedir (Madde 30), taraf devletler bu hak için yasal tedbirleri almalıdırlar. Şiddetin yarattığı hasarı, fail ya da kamuya ait devlet sağlık ve sosyal sigortası (**SGK** vb.) karşılamıyorsa ve ciddi boyutta bedensel yaralanma veya ruhsal bozukluğun olması durumunda mağdura yeterli devlet tazminatı sağlanmalıdır. Bu çerçevede "mağdurun emniyetine gereken dikkat sarf edilmesi koşuluyla, Tarafların, söz konusu tazminatın, fail tarafından verilen tazminat kadar azaltılması talep etmesi" de imkân dahilindedir. Şiddet mağdurunun öznesi bir **çocuksa** şayet, çocuğun velayeti ve ziyaret haklarının belirlenmesine ilişkin yasal tedbirler alınmalıdır. Bu kapsamda taraflar velayet ve ziyaret süreçlerinde mağdurların

emniyetini sağlamakla yükümlüdür. 32 ve 37. Madde çocuk ve erken yaşta evlilikler ile zorla evliliklerin geçersiz kılınması ve sona erdirilmesi için yasal tedbir vurgusu yapmaktadır.^[13] 37. Madde bir çocuğu veya yetişkini evliliğe zorlamaya karşı cezai işlem yükümlülüğü getirmektedir.^[14] Bir kadını [sünnete](#) zorlamak ve teşvik etmek sözleşmede çerçevesi çizilen şiddet örnekleri arasındayken; bir kadının önceden bilgilendirilmiş oluru almadan [kürtaja](#) zorlamak, maruz bırakmak ve bu süreçlerde kadının doğal üreme kapasitesine maksatlı olarak son vermek de sözleşmede cezai yasal tedbirler gerektiren eylemler olarak tanımlanmıştır. Taraf devletler bu durumlara karşı önlem almakla yükümlüdür.^[15]

Cinsel şiddete karşı tedbirler

[Taciz](#), bunun muhtelif türleri ve [psikolojik şiddet](#), [fiziksel şiddet](#) ve [tecavüzün](#) cezai karşılığının taraf devletlerce sorumluluğu sözleşmede 33 ila 36. Maddeler arasında ve 40 ve 41. Maddelerde yer almaktadır. Buna göre taraflar bireylerin ruhsal durumunu bozacak zorlama ve tehditlere karşı yasal tedbirleri almak zorundadır. Taraf devletler bireylerin kendilerini güvende hissetmemesine neden olan tacizin her türüsüne karşı yasal tedbirleri almalıdır. Tecavüz de dahil olmak üzere her türlü [cinsel şiddete](#) karşı faillerin cezalandırılmasını sağlayacak etkin yasal tedbirleri almak tarafların yükümlülükleri altındadır. Bu yükümlüğü ele alan 36. Maddede, "başka bir insanla, rızası olmaksızın, herhangi bir vücut parçasını veya cismi kullanarak, cinsel nitelikli bir vajinal, anal veya oral [penetrasyon](#) gerçekleştirmek" ve "bir insanla, rızası olmaksızın, cinsel nitelikli diğer eylemlere girişmek" ile bir insanı rızası olmaksızın üçüncü bir şahısla cinsel nitelikte bir eyleme zorlamak, teşvik etmek ve yeltenmek cezalandırılması gereken eylemler olarak çerçevesi çizilmiştir.^[16]

Bireyin onurunu ihlâl eden ve bu amaçla gerçekleştirilen; aşağılayıcı, düşmanca, hakaretamiz, küçük düşüren veya saldırgan bir özellik taşıyan durum ve ortamlar ile cinsel nitelikte [sözlü](#) veya sözlü olmayan ya da fiziksel davranışlar da sözleşmede tarafların cazai yaptırım sağlaması ve yasal tedbir almasını gereken menfi durumlar olarak nitelenmektedir.^[17]

Bütüncül politikalar

İstanbul Sözleşmesi tanımlayıp çerçevesini çizdiği şiddetin her çeşidine karşı taraf devletlerden yasal tedbir yükümlülüğünü getirmektedir.^[not 3] Şiddete karşı uzun vadeli ve etkin bir çözüm için daha kapsamlı ve koordineli bir devlet politikasının uygulanması izlencesi paylaşılmaktadır. Bu noktada alınması gereken "tedbirler" kapsamlı ve koordineli politikaların bir parçası olmalıdır. İzlencede finansal ve insan kaynaklarının tahsis edilmesi, [kadına karşı şiddetle](#) mücadele içinde olan sivil toplum kuruluşlarıyla etkin bir işbirliğinin olmasına vurgu yapılmaktadır. Taraflar, sözleşmenin muhtevasını belirlediği şiddeti önleyecek ve mücadele edecek politika ve tedbirlerin

koordinesi/uygulanması/izlenmesi ve değerlendirmesinden "sorumlu bir kurum" belirlemeli ya da kurmalıdır.^[18]

Yaptırım ve tedbirler

Sözleşmede çerçevesi çizilen şiddete karşı taraf devletlerden önleyici/koruyucu yasal tedbir almaları gerektiği genel olarak her ana başlık ve maddede belirtilmektedir. Bu tedbirler belirlenen suçlara karşı etkili, orantılı ve caydırıcı olmalıdır. Keza hüküm giymiş failerin izlenmesi ve kontrol altında tutulması taraf devletlerin alabileceği diğer tedbirler kapsamında örnek gösterilmiştir. Şayet mağdur bir çocuksa ve çocuğun güvenliği sağlanmıyorsa velayet haklarının alınması önerisi de bulunmaktadır.^[19]

Sözleşmede alınacak yasal tedbirlerin oranına ve ağırlıklarına dair atıflar da mevcuttur. Buna göre suçun kanunlarca kabul edilen eş, eski eş ya da birlikte yaşanan bireye karşı, aile üyelerinden biri tarafından, mağdurla beraber yaşayan biri tarafından veyahut sahip olduğu yetkiyi suistimal eden biri tarafından işlenmesi durumunda ceza ağırlığı şu etkenlerle arttırılmalıdır: suç veya suçların yinelenmesi, suçun belirli nedenlerle hassas konuma gelmiş bireylere karşı işlenmesi, suçun çocuğa karşı ya da onun huzurunda işlenmesi, suçun iki ya da daha çok faile organize şekilde işlenmesi, "suçtan önce veya suçun işlenmesi esnasında çok aşırı düzeylerde şiddet uygulanmış olması halinde", suçun silahla ya da silah zoruyla işlenmesinde, suçun mağdura ağır biçimde fiziksel ve [psikolojik](#) zarar vermiş olması halinde, failin daha önce benzer suçlarda hüküm yemiş olması halinde.^[19]

İmzalanması ve yürürlüğe girmesi

Sözleşme [İstanbul](#)'da gerçekleşen Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 121. toplantısında kabul edildi.^[20] 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılmış olması nedeniyle kısaca "İstanbul Sözleşmesi" olarak bilinmektedir ve 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye 11 Mayıs 2011'de Sözleşmeyi ilk imzalayan ve 24 Kasım 2011'de parlamentosunda onaylayan ilk ülke oldu. Onay belgesi 14 Mart 2012 tarihinde [Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine](#) iletildi. Temmuz 2020 itibarıyla 45 ülke ve [Avrupa Birliği](#) tarafından imzalanmış, imzacı ülkelerin 34'ünde onaylanmıştır.^[21]

Taraflar ^[21]	İmza	Onay ^[not 4]	Yürürlüğe girmesi
 Arnavutluk	19/12/2011	04/02/2013	01/08/2014
 Andorra	22/02/2013	22/04/2014	01/08/2014
 Ermenistan	18/01/2018		
 Avusturya	11/05/2011	14/11/2013	01/08/2014
 Belçika	11/09/2012	14/03/2016	01/07/2016
 Bosna Hersek	08/03/2013	07/11/2013	01/08/2014
 Bulgaristan	21/04/2016		
 Hırvatistan	22/01/2013	12/06/2018	01/10/2018
 Kıbrıs	16/06/2015	10/11/2017	01/03/2018
 Çek Cumhuriyeti	02/05/2016		
 Danimarka ^[not 5]	11/10/2013	23/04/2014	01/08/2014
 Estonya	02/12/2014	26/10/2017	01/02/2018
 Avrupa Birliği	13/06/2017		
 Finlandiya	11/05/2011	17/04/2015	01/08/2015
 Fransa	11/05/2011	04/07/2014	01/11/2014
 Gürcistan	19/06/2014	19/05/2017	01/09/2017
 Almanya	11/05/2011	12/10/2017	01/02/2018
 Yunanistan	11/05/2011	18/06/2018	01/10/2018
 Macaristan	14/03/2014		
 İzlanda	11/05/2011	26/04/2018	01/08/2018
 İrlanda	05/11/2015	08/03/2019	01/07/2019
 İtalya	27/09/2012	10/09/2013	01/08/2014
 Letonya	18/05/2016		
 Lihtenştayn	10/11/2016		
 Litvanya	07/06/2013		
 Lüksemburg	11/05/2011	07/08/2018	01/12/2018
 Malta	21/05/2012	29/07/2014	01/11/2014
 Moldova	06/02/2017		

 Monaco	20/09/2012	07/10/2014	01/02/2015
 Karadağ	11/05/2011	22/04/2013	01/08/2014
 Hollanda ^[not 6]	14/11/2012	18/11/2015	01/03/2016
 Kuzey Makedonya	08/07/2011	23/03/2018	01/07/2018
 Norveç	07/07/2011	05/07/2017	01/11/2017
 Polonya	18/12/2012	27/04/2015	01/08/2015
 Portekiz	11/05/2011	05/02/2013	01/08/2014
 Romanya	27/06/2014	23/05/2016	01/09/2016
 San Marino	30/04/2014	28/01/2016	01/05/2016
 Sırbistan	04/04/2012	21/11/2013	01/08/2014
 Slovakya	11/05/2011		
 Slovenya	08/09/2011	05/02/2015	01/06/2015
 İspanya	11/05/2011	10/04/2014	01/08/2014
 İsveç	11/05/2011	01/07/2014	01/11/2014
 İsviçre	11/09/2013	14/12/2017	01/04/2018
 Türkiye	11/05/2011	14/03/2012	01/08/2014
 Ukrayna	07/11/2011		
 Birleşik Krallık	08/06/2012		

İzleme komitesi

Taraf devletlerin sözleşme kapsamında vermiş oldukları taahhütler, bağımsız uzmanlar grubu olan ve kısaca GREVIO olarak bilinen "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Eylem Uzmanlar Grubu" tarafından izlenmekte ve denetlenmektedir. GREVIO'nun yetki sahası Sözleşme'nin 66. Maddesince belirlendi. 21-23 Eylül 2015 tarihlerinde ise [Strasbourg](#)'da ilk toplantı gerçekleştirildi. Komitede taraf devletlerin sayısına bağlı olarak 10-15 arasında üye bulunmaktadır ve üyeler arasında cinsiyet ve coğrafi denge gözetilmeye çalışılmaktadır. Komitedeki uzmanlar insan hakları ve cinsiyet eşitliği üzerine disiplinlerarası uzmanlığı olan üyelerdir. İlk 10 GREVIO üyesi 4 Mayıs 2015'te beş yıllık bir süreyle seçildi. Komitenin başkanlığını 2015-2019 arasında iki dönem [Feride Acar](#) sürdürdü.^[23] 24 Mayıs 2018'de komite üyelerinin sayısı on beşe çıkartıldı. Komite ilk ülke değerlendirmelerine Mart 2016'da başladı.^[24] Komitenin günümüzde [Arnavutluk](#), [Avusturya](#), [Finlandiya](#), [Malta](#), [Polonya](#), [Fransa](#), [Türkiye](#) ve [İtalya](#) gibi çok sayıdaki ülkedeki durum hakkında yayımlanmış raporları mevcuttur.^[25]

Komitenin mevcut başkanlığını Marceline Naudi üstlenmektedir ve komitenin bu dönemdeki görev süresi 2 yıl olarak belirlenmiştir.^[26]

Tartışmalar

Sözleşmeyi destekleyenler, muhalif olanların Sözleşmedeki maddeleri çarpıtarak [kamuoyunu](#) yanlış yönlendirerek manipüle etmekle suçlamaktadırlar. [Avrupa Konseyi](#) de Kasım 2018'de yayımladığı basın bildirisiyle "sözleşmenin açık bir şekilde belirtilmiş amacına" rağmen aşırı muhafazakâr ve dini grupların çarpıtılmış anlatıları dillendirdiklerini belirtti. Bu çerçevede sözleşmenin yalnızca [kadına yönelik şiddeti](#) ve [aile içi şiddeti](#) önleme amacı taşıdığını, belirli bir yaşam ve kabulleri empoze etmediği ve özel yaşam biçimlerine müdahale etmediği belirtildi. Ayrıca Sözleşmenin kadın-erkek arasındaki cinsel farklılıkları sona erdirmeye ilişkin olmadığı, metinde hiçbir şekilde kadın ile erkeğin "aynılığına" ima olmadığını ve sözleşmede [aile](#) tanımının yapılmadığına ve bu konuda herhangi bir teşvik/yönlendirme yapılmadığına dikkat çekildi.^[27] Tartışma konusu olan çarpıtmalara karşı Konsey, sözleşme hakkında soru-cevap kitapçığı da yayımladı.^[28]

Sözleşmeye imzacı olan ancak yürürlüğe sokmayan devletler arasında [Ermenistan](#), [Bulgaristan](#), [Çek Cumhuriyeti](#), [Macaristan](#), [Letonya](#), [Lihtenştayn](#), [Litvanya](#), [Moldova](#), [Slovakya](#), [Ukrayna](#) ve [Birleşik Krallık](#) bulunmaktadır. Slovakya 26 Şubat 2020'de, Macaristan ise 5 Mayıs 2020'de sözleşmeyi onaylamayı reddetti.^{[29][30]} Temmuz 2020'de [Polonya](#) Sözleşmeden çekilmek için yasal süreci başlattı. Kararın kadın haklarını zayıflatacağını öne süren on binlerce protestocu ise gösteri yaptı.^[31] Polonya'ya [Avrupa Konseyi](#) ve parlamenterlerinden de tepki geldi.^[32]

Türkiye

Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacı devletlerinden olup 24 Kasım 2011'de [Türkiye Büyük Millet Meclisi](#)'nde 247 vekilden 246'sının kabul oyu, 1 vekilin çekimser^[33] oy vermesi ile "onaylayarak", parlamentosundan geçiren ilk ülke olmuştur. [Dışişleri Bakanlığı](#) yaptığı açıklamada, [Avrupa Konseyi](#) Dönem Başkanlığının Türkiye'de olduğu sırada imzalanan Sözleşmede "Kadına karşı şiddet alanında ilk uluslararası belge olan söz konusu sözleşmenin müzakere sürecinde ülkemiz tarafından öncü rol oynanmıştır." ifadesine yer verildi.^[34] [Recep Tayyip Erdoğan](#) tarafından TBMM'ye yollanan tasarının gerekçesinde de Sözleşmenin hazırlanması ve sonuçlandırılmasında Türkiye'nin "öncü rol" oynadığına dikkat çekildi. Sözleşmeye "taraf olunmasının ülkemize ilave bir yük getirmeyeceği ve ülkemizin gelişen uluslararası saygınlığına olumlu katkıda bulunacağı değerlendirilen" gerekçede, Sözleşmenin yükümlülükleri de sıralandı.^[35] 2015'te *Turuncu* adlı dergide [Dünya Kadınlar Günü](#) vesilesiyle bir başmakale yazan Erdoğan, Türkiye'nin sözleşmeye "çekincesiz" imza koyduğunu, birçok ülkede "ekonomik kriz" nedeniyle çıkmayan uyum yasalarının Türkiye'de [6284 sayılı koruma](#)

[kanunu](#) ile çıkarıldığını belirtti.^[36] Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı [Fatma Şahin](#) ise Sözleşmeye taraf olunması hakkında "önemli bir iradedir, gereğini yapmak da hepimizin görevidir" açıklamasında bulundu.^[37] [Bakanlığın](#) yeni gelişme ve ihtiyaçlar karşısında 2012-2015 arasını kapsayacak Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nda da (2012-2015) "Sözleşmenin ışığında" ifadesiyle eylem planının hazırlandığını ifade etti.^[38]

3 Temmuz 2017'de GREVIO Türkiye'ye ilişkin ilk raporunu yayımladı.^[39] Raporda atılan olumlu adımlar için memnuniyet dile getirilirken [kadına yönelik şiddeti](#) sonlandırmak için yasal düzenleme, politika ve tedbirlerdeki eksikliklere vurgu yapıldı ve bu kapsamda sözleşmenin daha etkin uygulanması için öneriler sunuldu. Faillerin kovuşturulması ve cezalandırılması konusunda yargı verilerinin olmayışı ile kadına yönelik şiddette [cinsiyetçi](#) önyargılar ve mağduru suçlamalarının yargılamalarda indirim yol açtığı endişesi dile getirildi. Raporda kadınları şiddetten korumada alınan tedbirlerin ilerlediği belirtilirken cezasızlık hâlinin sürekli hâle gelmiş olmasına vurgu yapıldı ve kadına yönelik şiddetle mücadelede, önleme, koruma, kovuşturma ve bütüncül politikaların ortaya konulmasında daha yoğun bir çabanın gerektiği ifade edildi. Raporda mağdurların mağduriyetlerini yetkili makamlara bildirmede çekince yaşadıkları, damgalanma ve şiddetin yinelenmesinden korktukları, geri bildirim teşvik ve etkin mücadelede belirgin bir ilerlemenin olmadığına dikkat çekildi. Şiddet olaylarının yetkili makamlara bildirimlerinde oranın azlığında mağdurların [ekonomik bağımsızlığının](#) olmayışı, hukuksal metinlerde okuryazarlığın azlığı, yargılama ve kovuşturma makamlarına olan güvensizliğin etkisine dikkat çekildi. Özellikle tecavüz ve cinsel şiddet vakalarının "mağdurlar tarafından neredeyse hiçbir zaman bildirilmediğine" dikkat çekildi.^[40]

Türkiye'de kadın cinayetleri ve kadınların sözleşme kapsamında tanımlanan şiddet türlerinde yaşadığı mağduriyetler hakkında doğrudan istatistik verilerine ulaşmada bazı sorunlar bulunmaktadır ve gerçek veriler bilinmemektedir. Bu konudaki veriler ağırlıklı kadına yönelik şiddetle mücadele eden dernekler, sivil toplum kuruluşları ve bazı medya organlarının gölge raporlarından hareketle verilmektedir. GREVIO da taraf ülkelerde hazırlanmış gölge raporları incelemektedir.^[41] Türkiye Sözleşmenin yazarlarından olan [Feride Acar](#)'ın^[42] iki dönemlik GREVIO başkanlık görevi ardından Türkiye komite üyeliğine [Aşkın Asan](#)'ı önermiş ve Asan komite üyeliğinde yer almıştır. Kadın dernekleri de bu adaylık öncesinde Acar'ın üye olarak önerilmesi çağrısında bulunmuş ve Asan'ın adaylığına tepki göstermişti.^[43]

Şubat 2020'de Türkiye'de, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Sözleşme'nin gözden geçirileceği gündeme getirildi. Aynı dönemde ve sonraki süreçte bazı muhafazakâr yayın organlarında^[44] ve dini cemaatlerde^{[45][46]} Sözleşmenin "Türk aile yapısını bozduğu", "eşcinselliğe yasal zemin hazırladığı" yönünde yayın ve propagandalar yapılırken [Ak Partili](#) kadın milletvekillerinin sözleşmeden geri adıma karşı oldukları ve "sözleşme ile ilgili kamuoyunda yanlış algı yaratılmaya çalışıldığını" Cumhurbaşkanı'na ifade ettiklerine dair bir haber basına yansıdı.^[47] Cumhurbaşkanı

Recep Tayyip Erdoğan Temmuz 2020'de "Halk istiyorsa kaldırırsın. Halkın talebi kaldırılması yönündeyse, buna göre bir karar verilsin. Halk ne derse o olur" açıklamasını yaptı. [Numan Kurtulmuş](#) da hemen akabinde "Nasıl usulünü yerine getirerek bu sözleşme imzalanmışsa, aynı şekilde usulü yerine getirilerek bu sözleşmeden çıkılır" demesi üzerine Sözleşme kamuoyunda ve siyasi gündemde genişçe yer almaya başladı.^{[48][49]} Bu aralıkta [MetroPOLL Araştırma 2018 Türkiye genel seçimlerindeki](#) siyasi eğilimlere göre yaptığı kamuoyu araştırmasında halkın %64'ünün sözleşmeden çekilmeyi onaylamadığı, Ak Parti seçmeninde sözleşmeden çekilmeyi onaylamayanların %49,7 olduğu ve %24,6'lık kesimin ise fikir beyan etmediğini açıkladı. Diğer parti seçmenlerinde de onaylamayanların fazlaca olduğu verisi paylaşıldı.^[50] Bu tartışmaların olduğu dönemde [Türkiye'de kadın cinayetlerinin](#) artması, [Emine Bulut](#) ve [Pinar Gültekin](#) cinayetleri gibi çok sayıda toplumsal etkisi olan vakalar sonrasında "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" kampanyası yapıldı ve kitlesel protestolar düzenlendi.^{[51][52][53]}

Notlar

- [^] Sözleşmenin hazırlanma süreci tartışmalarına katılan ancak henüz sözleşmeye taraf olmayan [Kanada](#), [Japonya](#), [Meksika](#), [ABD](#), [Vatikan](#), Kazakistan'ı gösterir.
- [^] Sözleşmenin açıklayıcı metninde yer alan tavsiye kararlarından bir kısmı şunlardır;Avrupa'da Kadınlara Yönelik Şiddete İlişkin 1450 sayılı Tavsiye Kararı (2000), Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin 1582 sayılı Tavsiye Kararı (2002), Zorla Evlendirme ve Çocuk Evliliklerine İlişkin 1723 sayılı Tavsiye Kararı (2005), Kadınlara Yönelik Şiddet İle Mücadele İçin Birlik Olan Parlamentolara İlişkin 1759 sayılı Tavsiye Kararı (2006), İlaçla Kolaylaştırılmış Cinsel Saldırıya İlişkin 1777 sayılı Tavsiye Kararı (2007), Kadınlara Yönelik Şiddet İle Mücadele İçin Birlik Olan Parlamentolar: Kampanyanın Ara Değerlendirmesine İlişkin 1817 sayılı Tavsiye Kararı (2007), Kadınlara Yönelik Şiddet İle Mücadele: Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne Doğru konu başlığını içeren 1847 sayılı Tavsiye Kararı (2008), Silahlı Çatışma Durumunda Kadınlara Yönelik Cinsel Şiddete İlişkin 1879 sayılı Tavsiye Kararı (2009), Kadın ve Kızların Kaçırılmasını da İçeren Cinsiyete Dayalı İnsan Hakları İhlalleri ile Mücadeleye İlişkin 1868 sayılı Tavsiye Kararı (2009), Kadınların Öldürülmesine İlişkin 1861 sayılı Tavsiye Kararı (2009), "Sözde namus cinayetleri" ile Mücadeleye Duyulan Acil İhtiyaca İlişkin 1881 sayılı Tavsiye Kararı (2009), Kadınlara Evlilik İçi Tecavüzü de Kapsayan Tecavüze İlişkin 1887 sayılı Tavsiye Kararı (2009), Özellikle Aile İçi Şiddet Görme Riski Olan Göçmen Kadınlara İlişkin 1891 sayılı Tavsiye Kararı (2009) ve Aile İçi Şiddete Şahit Olmuş Çocuklara İlişkin 1905 sayılı Tavsiye Kararı (2010). **Açıklayıcı Metin** s. 5'den aktaran Özcan, 52-53.
- [^] Sözleşmede "tedbir" kavramı 109 ayrı yerde geçmektedir.

4. [^] [Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği](#)'nin Sözleşme'nin ülkelerce kabul edildiğini onayladığı tarihlerdir.
5. [^] Sözleşme [Grönland](#) ve [Faroe Adaları](#)'nda yürürlükte değildir.^[22]
6. [^] Sözleşme sadece [Hollanda Krallığı](#)'nda geçerlidir, [Hollanda Karayipleri](#)'ni kapsamamaktadır.^[22]

Kaynakça

Özel

1. [^] Yasemin, Karadağ (2014). "[Kadına Şiddete Son?](#)" (PDF). *Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi*, 71. s. 3. Erişim tarihi: 27 Temmuz 2020.
2. [^] "[Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2019 Raporu](#)" . [Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu](#). 31 Aralık 2019. 3 Şubat 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 22 Temmuz 2020.
3. [^] [Özcan 2019](#), s. 52-53.
4. [^] [Özcan 2019](#), s. 53.
5. [^] [Özcan 2019](#), s. 53-54.
6. [^] Tok, Hilal. "[Türkiye, övündüğü İstanbul sözleşmesine ne kadar uydu?](#)" . Evrensel. 1 Ağustos 2017 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 27 Temmuz 2020.
7. [^] ^a ^b [Özcan 2019](#), s. 54.
8. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 8.
9. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 9.
10. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 9-11.
11. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 11-12.
12. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 12.
13. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 12-13.
14. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 13.
15. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 14.
16. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 13-14.
17. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 14..

18. [^] [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 6-7.
19. [^] ^a ^b [İstanbul Sözleşmesi 2011](#), s. 16.
20. [^] ["Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Toplantısı İstanbul'da"](#) . Milliyet. 9 Mayıs 2011. 9 Ağustos 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
21. [^] ^a ^b ["Chart of signatures and ratifications of Treaty 210"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 25 Temmuz 2020. 7 Kasım 2015 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
22. [^] ^a ^b ["Reservations and Declarations for Treaty No.210 - Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 25 Temmuz 2020. 26 Şubat 2017 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
23. [^] ["Avrupa'dan Prof. Dr. Feride Acar'a liyakat madalyası"](#) . Anadolu Ajansı. 14 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
24. [^] ["GREVIO"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 3 Eylül 2015 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
25. [^] ["Country-monitoring work"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 10 Eylül 2016 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
26. [^] ["GREVIO elects its President and Vice-Presidents"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 10 Eylül 2016 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
27. [^] ["Ending misconceptions about the Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 22 Kasım 2018. 23 Kasım 2018 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 27 Temmuz 2020.
28. [^] ["The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence \(Istanbul Convention\): Questions and answers"](#) (İngilizce). Avrupa Konseyi. 1 Aralık 2018 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 27 Temmuz 2020.
29. [^] ["MPs rejected the Istanbul Convention again"](#) (İngilizce). Slovak Spectator. 26 Şubat 2020. 27 Şubat 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 27 Temmuz 2020.
30. [^] ["Hungary's parliament blocks domestic violence treaty"](#) (İngilizce). The Guardian. 5 Mayıs 2020. 5 Mayıs 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 27 Temmuz 2020.
31. [^] ["Poland: Protesters slam plans to withdraw from domestic violence convention"](#) (İngilizce). Deutsche Welle. 24 Temmuz 2020. 25 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi.
32. [^] ["İstanbul Sözleşmesi: Avrupa Konseyi'nden sözleşmeden çekileceğini açıklayan Polonya'ya uyarı"](#) . BBC Türkçe. 9 Ağustos 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi:

29 Temmuz 2020.

33. ^ "TBMM Genel Kurul Tutanağı" (Türkçe). Türkiye Büyük Millet Meclisi. 24 Kasım 2011. Erişim tarihi: 5 Ağustos 2020.
34. ^ "No: 78, 15 Mart 2012 Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni Türkiye'nin Onaylaması Hk" . Türkiye Dışişleri Bakanlığı. 19 Mart 2012 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
35. ^ "Türkiye Büyük Millet Meclisi Sıra Sayısı: 81" (PDF). Türkiye Büyük Millet Meclisi. 11 Kasım 2011. 15 Aralık 2011 tarihinde [kaynağından](#) (PDF) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
36. ^ "Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan 'kadınlara özel' makale" . Radikal. 6 Mart 2015. 9 Ağustos 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
37. ^ "Bakan Şahin'den kadınlara 'İstanbul sözleşmesi' müjdesi" . Milliyet. 27 Kasım 2011. 9 Ağustos 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
38. ^ "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı" (PDF). Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. 2012. s. 5. Erişim tarihi: 26 Temmuz 2020.
39. ^ "Country-monitoring work: Turkey" . Avrupa Konseyi. 24 Kasım 2017 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
40. ^ "GREVIO Türkiye'ye İlişkin İlk Değerlendirme Raporunu Açıkladı, 15 Ekim 2018" . İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi. 10 Mayıs 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
41. ^ Bayraktar, Tuğba (2018). "İstanbul Sözleşmesi ve 2017 Türkiye Gölge Raporuna İlişkin Bir Değerlendirme" . *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. **26** (3). s. 97. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
42. ^ Çelik, Ece (5 Haziran 2019). "Liyakat madalyalı kadın hakları savunucusu Prof. Dr. Feride Acar: Türkiye öncü" . Hürriyet. 21 Haziran 2019 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
43. ^ "Feride Acar'ı aday göstermeyen Hükümete 'yanlıştan dön' çağrısı" . Kazete. 9 Ağustos 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
44. ^ Esra Özgür; Nilgün Yılmaz (13 Mayıs 2020). "İstanbul Sözleşmesi hakkındaki efsaneler ve gerçekler" . teyit.org. 29 Mayıs 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
45. ^ Murat Yetkin (23 Temmuz 2020). "İşte Erdoğan'dan fesih isteyen İstanbul Sözleşmesi raporu" . Yetkin Report. 23 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi:

29 Temmuz 2020.

46. [^] Yetkin, Murat (8 Temmuz 2020). "[İsmailağa Cemaati ister de İstanbul Sözleşmesi kalır mı?](#)" . Yetkin Report. 12 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
47. [^] Sayın, Ayşe (28 Şubat 2020). "[AKP'li kadın milletvekilleri İstanbul Sözleşmesi'nden geri adıma karşı](#)" . BBC Türkçe. 1 Mart 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
48. [^] Sayın ", Ayşe. "[İstanbul Sözleşmesi: Türkiye; "ilk imzacısı" olduğu sözleşmeden vazgeçecek mi?"](#)" . BBC Türkçe. 17 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
49. [^] "[İstanbul Sözleşmesi nedir: Kadın örgütleri neden sözleşmeden yana, karşı çıkanlar ne diyor?](#)" . BBC Türkçe. 16 Ekim 2019 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
50. [^] "[MetroPOLL anketi: Halkın yüzde 64'ü hükümetin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesini onaylamıyor](#)" . Euronews Türkçe. 27 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
51. [^] "[Emine Bulut cinayetinin ardından sosyal medyada İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması çağrısıyla kampanya](#)" . BBC Türkçe. 13 Ekim 2019 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
52. [^] Köklü, Kübra. "[İstanbul Sözleşmesi hedefte, kadın hakları savunucuları isyanda](#)" . Cumhuriyet. 20 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.
53. [^] "[Kadınlardan #challengeaccepted kampanyası](#)" . Bianet. 30 Temmuz 2020 tarihinde [kaynağından](#) arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Temmuz 2020.

Genel

- Özcan, Begüm (2019), *Kadına Karşı Şiddet Konusunda Feminist Hareketin ve Devletin Karşılaştırmalı Yaklaşımı: İstanbul Sözleşmesi Örneği*, [İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi](#) Lisansüstü Programlar Enstitüsü: Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, s. 113
- İstanbul Sözleşmesi (11 Mayıs 2011), *Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi* , *Avrupa Konseyi*, s. 30, erişim tarihi: 25 Temmuz 2020

Dış bağlantılar

Vikipedi'nin kardeş projelerinden

İstanbul Sözleşmesi

hakkında daha fazla bilgi edinin

[Commons](#)'ta dosyalar

[Wikikaynak](#)'ta belgeler

- [Sözleşmenin Türkçe versiyonu](#)
- [Sözleşmenin resmî web sayfası](#)
- [Sözleşmenin muhtelif dillerdeki versiyonu](#)
- [GREVIO'nun Türkiye'ye yönelik ilk raporu](#)